
Vergaderjaar 2025-2026

36 741 EU-voorstel: Gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030 JOIN(2025)120

I BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE ZAKEN, DEFENSIE EN ONTWIKKELINGSHULP

Aan de Hoge Vertegenwoordiger en vicevoorzitter van de Europese Commissie

Den Haag, 2 december 2025

De leden van de commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp (BDO) hebben kennisgenomen van de beantwoording¹ van 18 oktober 2025 op vragen² van de commissie over het Witboek³ over de gereedheid van de Europese defensie 2030 dat u met de Europese Commissie op 19 maart 2025 heeft gepubliceerd. De leden van de fractie van **FVD** en de **Fractie-Van de Sanden** hebben naar aanleiding hiervan nog een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de FVD-fractie

1. De leden van de fractie van FVD lezen in de beantwoording dat de Europese Commissie het gebruik van Artikel 122 VWEU als rechtsgrondslag voor het instrument SAFE (Security Action For Europe) bevestigt, omdat de huidige geopolitieke context met verhoogde dreigingen en kwetsbaarheden in de toeleveringsketen wordt beschouwd als 'uitzonderlijke omstandigheden'. Aangezien Artikel 122 VWEU wordt ingezet voor maatregelen die van invloed zijn op de veiligheid van de EU, ondanks dat de steun ook gericht is op niet-EU-lidstaat Oekraïne, vragen deze leden welke specifieke drempels of criteria de Europese Commissie hanteert om te bepalen wanneer een conflict buiten de EU de veiligheid van de EU *niet* in die mate beïnvloedt dat het beroep op deze uitzonderlijke rechtsgrondslag wordt gerechtvaardigd.
2. In de beantwoording van vraag 13 stelt de Europese Commissie dat zij geen enkele beperking oplegt aan het gebruik van 'militaire of andere vormen van steun' die zij aan Oekraïne heeft verleend. Kan worden verduidelijkt welke specifieke categorieën steun worden bedoeld met deze 'andere vormen van steun', buiten de puur financiële en traditioneel militaire bijstand?

Vragen en opmerkingen van het lid van de Fractie-Van de Sanden

Rechtsstatelijkheid, bevoegdheden en nationale soevereiniteit

¹ Kamerstukken I, 2025-2026, 36741, G.

² Kamerstukken I, 2025-2026, 36741, B.

³ JOIN (2025)120 NL, gepubliceerd op 19 maart 2025.

1. Het lid van de Fractie-Van de Sanden vraagt hoe de Europese Commissie waarborgt dat het Defensiewitboek 2030 de nationale soevereiniteit volledig respecteert, vooral waar het gaat om operationele inzet en strategische besluitvorming?
2. Achten de Europese Commissie het denkbaar dat uitvoering van het Witboek in de praktijk leidt tot verschuiving van defensiebevoegdheden van nationale parlementen naar EU-instellingen?

Democratische legitimiteit en betrokkenheid van parlementen

3. Op welke wijze wordt het Europees Parlement betrokken bij de uitvoering en monitoring van het Witboek?
4. Zal de Europese Commissie regelmatig en openbaar rapporteren over de voortgang, begrotingslasten, risico's en effecten van voorgestelde defensiemaatregelen?
5. Hoe worden nationale parlementen tijdig geïnformeerd en betrokken bij besluitvorming die uit het Witboek voortvloeit?

Subsidiariteit en proportionaliteit (specifiek toegepast)

6. Hoe heeft de Europese Commissie getoetst dat de voorgestelde maatregelen binnen het Witboek voldoen aan het subsidiariteitsbeginsel, gezien de grote verschillen tussen lidstaten in defensiecultuur, neutraliteit en militaire capaciteit?
7. Waarop baseert de Europese Commissie de proportionaliteit van de nieuwe instrumenten voor capaciteitsontwikkeling, mobiliteit en industriële samenwerking?

Milieu & natuurwaarden (derogaties)

8. Overweegt de Europese Commissie structurele uitzonderingen op EU-milieu- en natuurreggeving om defensie gerelateerde infrastructuurprojecten te versnellen?
9. Zo ja, welke effectieve waarborgen worden ingezet om te voorkomen dat het defensie-doel als structurele rechtvaardiging dient voor het blijvend verlagen van natuur- of milieubescherming?

Defensie-industrie, marktconcentratie en toegang voor MKB

10. Hoe wordt gewaarborgd dat open-markt-principes, transparantie en gelijke concurrentievoorwaarden worden toegepast binnen defensie-gerelateerde aanbestedingen?
11. Hoe waarborgt de Europese Commissie gegevensbescherming, cybersecurity en privacy bij grensoverschrijdende defensie-digitalisering en uitwisseling van militaire data?

Gegevensbescherming en cybersecurity bij grensoverschrijdende defensie-digitalisering

12. Wordt overwogen om onafhankelijke toezichtmechanismen in te zetten om te zorgen dat digitale defensie-innovaties volledig in lijn blijven met het EU-recht op gegevensbescherming?
13. Zal de Europese Commissie vooraf meetbare criteria publiceren om het succes van het Witboek te evalueren (bijvoorbeeld mobiliteit, interoperabiliteit, capaciteitsgroei)?

14. Bestaat de mogelijkheid voor lidstaten om zich aan specifieke programma's te onttrekken wanneer blijkt dat de uitvoering leidt tot disproportionele lastendruk of onvoldoende effectiviteit? Zo ja, welke kosten en afwikkelingsprocedure gaan gepaard met zo een onttrekking?

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp (BD0) kijken met belangstelling uit naar de antwoorden van de Europese Commissie en ontvangen deze graag zo snel mogelijk, doch uiterlijk binnen drie maanden na dagtekening van deze brief.

Koen Petersen

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp